Παρασκευή 23 Μαΐου 1990

Μουσική Κριτική

Από τον Κ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗ

Συμφωνικές παρασπονδίες

Η ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ συμφωνία με τίτλο **«Ρωμαίος και Ιουλιέτα»** του **Εκτορα Μπερλιόζ,** γραμμένη για τρεις σολίστες, δύο μεικτές χορωδίες, πρόλογο και ορχήστρα, ανήκει στις συμφωνίες εκείνες που δεν έμειναν αλώβητες από τη φορμική τους παρασπονδία. Συνθέτες όπως ο Μπερλιόζ, υπερρομαντικοί, πληθωρικοί και ασυγκράτητοι, εισήγαγαν στο είδος στοιχεία όπερας και καντάτας, δηλ. στοιχεία απρόβλεπτα και θολωτικά του καθαρού συμφωνικού λόγου, της reine music, με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί ένα νέο μεικτό είδος ομώνυμο του αρχικού, αλλά όχι ακριβώς το ίδιο.

Χονδρικά, η ιστορία της συμφωνίας ακολούθησε δύο διαδρομές. Από την 5η του Μπετόβεν μέχρι και τον Σιμπέλιους, συμπεριλαμβανομένων του Μπραμς και του Μπρούκνερ, όπου καλλιεργείται με πάθος η γνήσια μορφή της συμφωνίας, και από την 9η του Μπετόβεν μέχρι και τον Μάλερ όπου καλλιεργείται συστηματικότερα το μεικτό είδος.

Μια προκλητικότατη νέα συμφωνική μορφή που εκμεταλλεύτηκαν παραγωγικότατα οι συμφωνιστές της εποχής μας, χωρίς φυσικά να παραμελήσουν, όπως π.χ. ο Σοστακόβιτς, τη γνήσια μορφή της.

Η συμφωνία «Ρωμαίος και Ιουλιέτα» είναι εμπνευσμένη από το ομώνυμο σαιξπηρικό θεατρικό, αλλά δεν πρόκειται για μουσική αφήγηση εκείνου. Η τραγική ερωτική ιστορία και τα γεγονότα της, αποτελούν απλώς ερεθίσματα για τη δημιουργία ενός άξονα μουσικών σκέψεων, που μεθοδεύουν το πέταγμα του συμφωνικού λόγου σ' ένα χώρο όπου δεσπόζει η αχαλίνωτη φαντασία με όλες τις ελευθερίες της. Αποτέλεσμα, το έργο να παρουσιάζει ένα ανακάτεμα δυνατών και υποτονικών στιγμών που καθιστούν το έργο κατασκευαστικώς αμφιλεγόμενο. Παρ' όλα αυτά, δεν μπορούμε να αρνηθούμε τη μεγαλοφυή γραφή της «γιορτής στους Καπουλέτους», της ερωτικής σκηνής Ρωμαίου και Ιουλιέτας, του Πρεστίσιμου, των χορικών κ.λπ., που αποτελούν μέρος των πολλών μουσικών αλλά όχι και μορφολογικών αρετών του έργου.

Εντυπώσεις

Ο Αλ. Συμεωνίδης, παρ' όλες τις αντιρρήσεις που μπορεί κανείς να έχει για τα τέμπι και το βαθμό των υπερρομαντικών διαχύσεων που επιβάλλουν οι υπερευαισθησίες του συνθέτη, παρουσίασε δουλειά επιμελημένη, ευπρόσωπη, που προκαλούσε το ενδιαφέρον αλλά και την εκτίμηση.

Οι χορωδίες, της ΕΡΑ και **των «Φίλων της Μουσικής» της Θεσσαλονίκης,** ένας αρκετά μεγάλος αριθμός χορωδών, αποτέλεσαν πειθαρχημένο σύνολο, λαμπρότατο φωνητικό σώμα που ο μαέστρος **Αντ. Κοντογεωργίου** κατόρθωσε να του εμφυσήσει τις πνοές ενός άκρατου ρομαντισμού και τις ευαισθησίες ενός εξημμένου ποιητικού πνεύματος στα πλαίσια μιας χορωδιακής ηχοδυναμικής γκάμας που εντυπωσίαζε.

Η Μαρκ. Χατζιάνο, με το βαθύμολπο φωνητικό της όργανο, ακούστηκε τρυφερή, θωπευτική, σ' έναν κόσμο που δεσπόζουν απειλές και υπερεξάρσεις.

Ο Θ. Πετράκης κινήθηκε ευπρεπώς στα όρια που επιβάλλει ο σχεδόν απαγγελτικός ρόλος του.

Ο Τσεχοσλοβάκος μπάσος **Γιαν. Γκάλα** δεν παρουσίασε τίποτε το ιδιαίτερο. Τα πολλά φωνητικά του προβλήματα επηρέαζαν σημαντικά τις λεπτομέρειες της όμορφης άριας του.

Υποδείξεις

ΑΥΤΗ τη φορά το έντυπο πρόγραμμα της συναυλίας ήταν ατελές. Δεν ανέφερε το όνομα της συμμετέχουσας χορωδίας της Θεσσαλονίκης, τα μέρη της συμφωνίας και ιδίως στοιχεία και χαρακτηρισμούς που θα διευκόλυναν στην κατανόησή τους. Εντούτοις, οφείλω να τονίσω ότι η εκτέλεση της δραματικής συμφωνίας ήταν ένα κορυφαίο μουσικό γεγονός που σχεδόν πέρασε απαρατήρητο. Η συγκέντρωση 200 περίπου εκτελεστών στη σκηνή του Παλλάς, δημιουργούσε μια μεγαλειώδη **ακουσμάτική** αίσθηση, που θα γινόταν και **οπτική** αν κάποιος κοσμοπολίτης ανώτατος λειτουργός της ΕΡΑ αποφάσιζε **να ντύσει** τα δύο υπέροχα μουσικά σώματα της ΕΡΑ, **τους κυρίους με φράκα και τις κυρίες με μαύρες μακριές τουαλέτες.** Το ωραίο θέαμα θα χρεωνόταν ούτως ή άλλως στην ΕΡΑ και από τέτοιες χρεώσεις ο οργανισμός έχει απόλυτη ανάγκη.

Νέοι σολίστες

ΣΤΗ σειρά των συναυλιών «Νέοι για τους νέους», που οργανώνει το ωδείο **«Φιλ. Νάκας»,** έπαιξαν σονάτες για βιολί και πιάνο δύο νέοι σολίστες, ο **βιολιστής Νικ. Χαλιάσας** και **ο πιανίστας Κωστ. Καρύδης. Ο Ν. Χαλιάσας,** σαρξ εκ σαρκός δύο καταξιωμένων μουσικώς γονέων, έχει χυμώδη ήχο, καλοστημένο, δάκτυλα ευκίνητα, με τα οποία προσπαθεί να σχηματοποιήσει ηχητικά και να εκφράσει τις προσωπικές μουσικές του ανιχνεύσεις. **Ο Κ. Καρύδης,** με γερά μπράτσα, γρήγορα καλοστημένα δάκτυλα, με σαφή αντίληψη ρυθμού και ρυθμικών εναλλαγών, συμπορεύεται με το βιολιστή ανιχνεύοντας τις πιανιστικές οδούς με προσοχή. Ο,τι παρουσίασαν ήσαν δομές καλοστημένες με όλα τα χαρακτηριστικά της μουσικής νοικοκυροσύνης που μπορεί να διαθέσει η ηλικία τους.

Θα ήθελα με την ευκαιρία αυτή να τους συστήσω τα εξής: Πέρα των όσων κόπων καταβάλλουν για την περαιτέρω ανάπτυξη της τεχνικής τους, είναι πια καιρός να τους απασχολήσουν η μεθοδολογία και οι κώδικες αποκρυπτογράφησης των συμβολισμών της μουσικής. Η μουσική είναι ένας αποκρυφικός λόγος πλήρης συμβολισμών και ιδιοτυπιών κατά συνθέτη. **Ο Κλ. Ντεμπισί και ο Γιοχ Μπραμς** είναι εκ διαμέτρου αντίθετες ψυχοσυστασίες. **Ο Μπραμς,** με τετράγωνο μυαλό, υπερχειλίζει και λειτουργεί σαν άτομο φλεγόμενο. **Ο Ντεμπισί** αντίθετα, ονειροπόλος, ποιητικός και υπεραυαίσθητος, καμωμένος από φως και αέρα, λειτουργεί διαφορετικά. Τις χαρακτηριολογικές αυτές διαφορές που είναι άπειρες, τακτικά αδιόρατες και δυσπρόσιτες, οφείλουν να ανακαλύψουν οι δύο νεαροί σολίστες, διότι αυτές προσδιορίζουν το μουσικό βελληνεκές, δηλ. το βαθμό ευαισθησίας και το βαθμό πνευματικότητας των αληθινών δεξιοτεχνών.